

NARKIZ DESTANI VE DEDE KORKUT

The Epic Story of Narkız and the Book of Dede Korkut

Dede Korkut et l'épopée de Narkız

Doç. Dr. Nerin KÖSE*

ÖZET

Narkız, Kazak Türkleri'nin "kahramanlık-aşk" konulu destanlarından biridir. Kazakların Kiçi Cüz, Orta Cüz ve Ulu Cüz olarak üç merkezli olarak yönetildikleri dönemlerde, Orta Cüz ile Kiçi Cüz arasındaki anlaşmazlıkları konu edinen Narkız Destanı'nın kahramanı, aynı adı taşıyan bir kadındır. Narkız'ın yiğit Niyaz'la arasındaki aşk da, onun söz konusu problemleri çözmeye çalıştığı dönemde ortaya çıkar. Destan hem Narkız'ın kimliği ve kahramanlıkları, hem de diğer epik ve mitik unsurlar bakımından Dede Korkut'a olan benzerliğiyle dikkati çekmektedir.

Anahtar Kelimeler

Narkız, Orta Cüz, Kiçi Cüz, Kazak , Dede Korkut

RESUMÉ

Narkız est l'une des épopées des Turcs Kazakhs ayant comme sujet l'héroïsme et l'amour. Narkız est l'héroïne de l'épopée qui se déroule à l'époque où les Kazakhs étaient administrés à partir de trois centres: Kiçi Cüz, Orta Cüz et Ulu Cüz. L'épopée traite des discordances entre Orta Cüz et Kiçi Cüz. L'amour entre Narkız et le vaillant Niyaz se développe alors qu'elle cherchait à résoudre les problèmes en question. L'épopée est remarquable par sa ressemblance à Dede Korkut du point de vue de la personnalité et de l'héroïsme de Narkız ainsi que d'autres éléments épiques et mythiques.

Mots clés

Narkız, Orta Cüz, Kiçi Cüz, Casaque, Dede Korkut

Bilindiği üzere destanlarımız konar göçer bir hayatın ürünüdür ve söz konusu hayat tarzının ihtiyaçlarına cevap verir; beklentilerini aksettirirler. Tarihi bir olaya dayanmakla birlikte daha çok o tarihi olayın halk üzerindeki izlerini dile getirmesi sebebiyle aralarında tarih ve kültür birliği olan milletlerin edebiyatlarındaki bazı ortak değerlerin ortaya çıkması, kaçınılmaz olur. Özellikle aynı kökten gelen, ancak zamanla ve çeşitli sebeplerle farklı coğrafyalarda yaşayan boyların çeşitli ürünlerindeki benzerliğin sebebi de, budur. Nitekim Kazak Edebiyatı'nın "kahramanlık-aşk" türündeki ve asıl kahramanı Narkız lakaplı bir genç kız olan Narkız Destanı'yla

Türk Dünyası'nın dev eseri Dede Korkut arasındaki paralelliklerin kaynağını da burada aramak gerekecektir.

Ulu Cüz, Orta Cüz ve Kiçi Cüz olmak üzere üç gruba ayrılan ve üç merkezli bir idare sistemini denemeleri (Saray, s. 82) üzerine Orta Cüz ile Kiçi Cüz arasındaki anlaşmazlıklardan birini konu edinen; güzelliği, cesareti ve yiğitliği ile bu iki Kazak gurubu arasındaki gidererek ülkesine adaleti, huzuru getiren biri olarak karşımıza çıkan Narkız'la bileğini bükemediği Niyaz'ın aşkını anlatan ve 2000 yılında Kazakistan'da araştırmacı Pakizat Avesbayeva tarafından Nurpeyis Bayganın'den derlenen 1945 mısralık bu destan ile Dede Korkut ara-

* Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi.

sındaki paralelliklere geçmeden önce metinden yapılan alıntılarının yanına mısra numaralarını verdiğimiz belirtmek istiyoruz:

* Bilindiği üzere destan kahramanları olağandan iri ölçülerde, roman ve hikayenin çerçevesini aşacak boyutlarda tasvir edilirler. Bir insanın gerçek ölçülerinden daha büyük, daha güçlü olarak karşımıza çıkan, epik kanunlara da uygun olan bu durum tamamen destan türünün ortaya çıkmasını sağlayan hayat tarzı ve o toplumun ihtiyaçlarıyla ilgili bir hususla ilgilidir. Nitekim Narkız Destanı'nın aynı adlı kahramanının dış görünüşü:

Baltır eti besiktey,
Omıravı esiktey
Cavırını kaçpaqtay
Celesinde örilgen
Buvırını bar toqpaqtay
Kelbetine köz salğan
Erkekten ozat köringen (Metin, ss. 30-36)

(Baldır eti beşik gibi,
Omuzları kapı gibi,
Kürek kemiği kapak gibi,
Ensesinde örülmüş
Saçları var tokmak gibi.
Heybetine bakınca,
Erkekten fazla görünmüş)

satırlarıyla verilmektedir. Dikkat edileceği üzere kahramanın tasviri bol sıfatlı, bol zarflı, secilerle yüklü ve uzun cümlelerle yapılmış olup (Boratav II, s. 71) aynı durum destandan romana geçişin, bir başka ifadesiyle nazımdan nesre uzanışın ilk örneği olan Dede Korkut'ta (Boratav II, s. 71) da karşımıza çıkmaktadır. Mesela, at ağızlı Aruz Koca "altmış ögeç derisinden kürk eylese topuklarını örtmeyen, altı ögeç derisinden külah itse kulaklarını örtmeyen" (Ergin, s. 113); olarak tarif edilmekte; Beyrek, esir oldu-

ğu Parasarun Bayburt Hisarı'ndan döndüğünde kız kardeşi ona:

Karşu yatan kara tağı sorar olsan
Ağam Beyregün yaylası-y-idi
Ağam Beyrek gideli yaylarum yok
Sovuk sovuk sularını sorar olsan
Ağam Betregün içidi-y-idi
Ağam Beyrek gideli içidim yok (Ergin, s. 139)

şeklinde seslenmektedir. Dikkat edileceği üzere "soylama" kısımlarında da görülen, (Boratav II, s. 92) ve halk hikayelerimizde de karşımıza çıkan ve romanlardaki psikolojik tahlillerin yerini tutan bu ifade şekli (Boratav I, s. 75) tekrarlarla doludur.

Daha önce de belirttiğimiz üzere Narkız, asıl kahramanı kadın olan bir destan olup onun evleneceği erkeği seçmek yolunda yakın ya da uzak, dost veya düşman bütün boyların pehlivanlarını tekrar tekrar yenerek Niyaz ile evlenmesini; bu suretle Orta Cüz ile Kişi Cüz arasındaki düşmanlığın sona ermesini hikaye eder. Vakanın merkezinde Narkız yer almakta; olayların hepsi de onun etrafında cereyan emektedir. Kırgız Edebiyatı'nda "Cangıl Mirza" (Köse III, ss. 67-70)da da gördüğümüz bu "baş kahramanı kadın olan destan"ın Dede Korkut ile motif ve bazı unsurlar söz konusu edildiğinde ortaya çıkan paralelliklerine göz atacak olursak:

* Her şeyden önce Narkız ile Banı Çiçek'in evlenecekleri delikanlıları seçmelerinde, büyük bir benzerlik görmekteyiz. Nitekim Narkız, kendisini karısı ölen ağabeyi Arıstan ile evlendirmek isteyen Membet Han'a:

Aldıña alıp suvlattım,
Arıstan attı balvandı
Oylañızşı mağa teñbe edi,
Katını ölgen ağañız? (ss. 811-814)

(Önünde boylu boyunca uzattım,
Arıstan adlı pehivani.
Düşünsenize, bana denk miydi
Karısı ölen ağabeyiniz?)

der ve:

Ğadil bolsañ erik ber,
Teñimdi tavıp tiyemin,
İkıtyar ber basıma! (ss. 826-828)

(Adil isen izin ver,
Dengimi bulup evleneyim,
Serbest bırakın beni!)

şeklinde cevap vererek “kendisini güreş-
te kim yenebilirse onunla evleneceğini”
belirtir. Bunun üzerine Membet Han da
ona:

Endi öziñ qararsıñ,
Teñiñdi elden tabarsıñ,
İlayıñı, qatarıñı,
Sügeniñe barasıñ (ss. 963-966)

(Şimdi kendin bakarsın,
Halktan dengini bulursun,
Layığıñı, dengini,
Sevdiğine varırsın!)

diyerek “istediğiyle evlenebileceğini”
söyler. Narkız da, sırtını yere yıkan yiğit
Niyaz ile evlenir.

Dede Korkut'ta da benzer bir du-
rum söz konusudur. Mesela, “Bamsı Bey-
rek Boyı”nda Banu Çiçek kendisini gör-
mek isteyen Beyrek'e: “men Banı Çiçe-
ğün dadısıyam, gel imdi senün ile ava çı-
lalum, eger senün atuñ menüm atımı
kiçer ise onuñ atını dahı kiçersin, hem
senün ile oh atalum, meni kiçer iseñ anı
dahı kiçersin ve hem senün ile güreşe-
lüm, meni basar iseñ anı dahı basarsın”
(Ergin, s. 123) diye cevap verir; kendini
güreşte yenebilen Beyrek ile evlenir.

Tamamen Türklerin eski hayatları-
na geri giden, bir başka ifadeyle konar-
göçer bir hayatın ürünü olan bu düşünce

tarzı; destan kahramanlarının nitelikle-
rindeki benzerliklere de sebep olmuştur.

* Bilindiği üzere “at” göçebe Türkle-
rin hayatında büyük bir rol oynamış,
hatta onların yaşadıkları hayat tarzının
belirlenmesinde de en önemli faktör ol-
muştur (Çınar, ss. 13-14; Kaplan, ss. 12-
13). Bu itibarla at “toplumların içinde
buldukları hayat şartlarıyla kültürel
ortamının ifadesi ve ihtiyacı olan anlatı
türlerinde, söz konusu hayatın ve kültü-
rün özelliklerinin bulunması teorisi”
(Dorson, ss. 28-30) ne de uyararak Türk
destanlarındaki haklı yerini almıştır.
Bir başka ifadeyle Türklerin göçebe ol-
malarını sağlayan (Çınar, ss. 14-19) ve
bozkır Türk ekonomisinin esasını teşkil
eden “at”ın bu kadar büyük bir önem ka-
zanmasında, Türklerin yaşadıkları coğ-
rafiyanın rolü büyüktür (Kafesoğlu, ss.
304-305). Kısaca Türk kültürü içindeki
yerini belirtmeye çalıştığımız en az sahi-
bi kadar güçlü, bazen onunla aynı günde
doğan yörük atlar Narkız Destanı'nda
da söz konusudur. Nitekim Narkız'ın al-
tında kıratı Akmanşak, pehlivan Niyaz-
zı'nın beraberinde de (destanda adı belir-
tilmeyen) yörük atı vardır.

Dede Korkut kahramanları için de
aynı durum söz konusudur. Mesela, De-
de Korkut'un “Keçi Başlı Geçer Aygır”ı
(Ergin, s. 126), Beyrek'in “Boz Aygır”ı
(Ergin, s. 117), Deli Karçar'ın “Toklu
Başlı Doru Aygır”ı (Ergin, s. 126), Ka-
zan'ın “Yağız Al At” ile Banı Çiçek (Er-
gin, s. 124) ve Selcen Hatun'un (Ergin, s.
196) yörük atları bu tür yenilmez, kah-
raman, yörük atlar olarak karşımıza çık-
maktadır. Bu arada Manas'ın “Ak Ku-
la”sı (Radloff, s. 71) ile Teyitbek'in ünlü
“Teltoru At”ını (s. 85), Tölögön'ün kısra-
ğı “Kökcal”ı (Kızcibek, s. 6) ve Kanı-
kay'ın yörük atını (Radloff, s. 243) da
unutmamak gerektiğine inanıyoruz.

* Yukarıda da bahsettiğimiz üzere
besledikleri at sürüleri sebebiyle Türkle-

ri göçerli olmaya zorlayan bu hayat tarzı, kendisine uygun insan tipini de yaratmakta gecikmemiştir. Söz konusu hareketli, yazı yaylakta kışı kışlakta geçiren ve olası tehlikelerle karşı karşıya kalan bu hayatın insanı da tabiat şartlarına dayanıklı, at binip kılıç kullanabilen, hareketli ve yenilmez kimseler olmak zordur. Bu durum, erkeğiyle birlikte aynı hayatın içinde yaşayan kadın için de geçerliydi. Yani kadın da en az erkeği gibi güçlü, muhtemel tehlike ve saldırılara hazırlıklı, at binip kılıç kullanabilen ve bu hareketli hayata dayanıklı olmalıydı. Kısacası konar göçer hayat tarzının ve bu hayat tarzının ifade şekli olan destanlardaki insan tipi “alp kadın” ve “alp erkek” idi (Kaplan, ss. 48-56).

İşte bu husus, incelediğimiz destan da da karşımıza çıkmaktadır. Nitekim Narkız, karşısına çıkan beş pehlivanın hepsini de yere yıkacak kadar kuvvetlidir. Destanda:

Bir kisige bes cigittiñ
Endi ëli cetpedi.
Mañayına kele almay
Eki cigit şettedi,

.....

Narkız kayrat bastadı,
Bes cigitten saspadı.
Boyn aşuv kıptadı,
Aşuvlanıp aşıp,
Bes cigitti atınan

Avdarıp culıp tastadı (Metin, ss. 151-162)

(Beş yiğidin bir kişiye
Şimdi gücü yetmedi.
Yakınna yaklaşamayıp
İki yiğit çekindi.

.....

Narkız var gücüyle başladı,
Beş yiğitten kaçmadı,
Sinirleri bozuldu,
Beş yiğidi atından
Düşürüp fırlatıp attı.)

satırlarıyla verilen bu durum pehlivan Niyaz'ın ağzından da:

Can bettegen çok edi,
Kaypas beren er Narkız (ss. 1750-1751)

(Karşısında durabilen yok idi
Kimseden korkmayan yiğit Narkız)
olarak tarif edilmektedir.

Narkız Destanı'nda erkek kahramanı Niyaz için de aynı durum söz konusudur. Niyaz destanda:

Sol balvandıñ baltırı
Nar sanımen teñ edi,
Cavırını kaçpaqtay
Balçık eti taçpaqtay (ss. 605-608)

(O pehlivanın baldırı
Deve kalçası gibi idi
Omuzları kapak gibi,
Pazı eti tokmak gibi)

şeklinde tarif edilmekte;

Köterip alıp Mémbetti
Aldına èkep uradı.
Balvan Niyaz öñgerip,
Erge basın soğadı (ss. 1495-1998)

(Kaldırırıp Mémbet'i
Önüne getirip koydu,
Pehlivan Niyaz kaldırıp,
Başını eyere soktu)

satırlarında da görüleceği üzere güçlü kuvvetli, yenilmez biri olarak anlatılmaktadır.

Dede Korkut kahramanlarına baktığımızda da kadınıyla-erkeğiyle cesur, korkusuz kahramanlarla karşılaşmaktayız. Mesela babası Kam Püre oğlu Beyrek'e: “Oğuzda kimün kızın alı vireyin” diye sorduğunda o: “Baba, maña bir kız alı vir kim men yirümden turmadın ol turmah gerek, men İara İoç atuma binmedin ol binmeh kerek, men İarımuma varmadın ol baş maña baş getürmek gerek, bunun gibi bir kız alı vir baba ma-

ña” (Ergin, s. 124) diye cevap verir; Trabuzan tekürü “Sağına soluna iki koşa yay çeken, attığı ok yere düşmeyen ve üç canavar kalınlığı kaftanlığı olan güzel kızı”nı ancak “kim o üç canavarı yenebilirse, ona vereceğini” vaat etmiştir (Ergin, s. 185).

Görülebileceği üzere bu hayat tarzında esas olan yenmektir, cesarettir. Bu sebeple kapısı kelepçeli bir yerde esir tutulan Narkız kırk gün boyunca yemek yemez, bir yudum su içmez; tek istediği urganından kurtulup Mémbet Han’dan öcünü almaktır (s. 35-36).

* Her iki destan arasındaki bir başka bezerlik de “kırk sayısı” üzerinedir. Nitekim Mémbet Han halkını toplayarak “Narkız’ı yakalayıp getirmeleri, aksi halde ev başına kırk kaç ceza vereceklerini” söyler. Destanda:

Sol Narkızda keğim köp
Mağan üstap berînder!
Eger kızdı tappasañ
.....
Avır caza koresiñ!
Üy basına kırk şunan koy
Ştrafka beresiñ! (ss. 873-875)

(O Narkız’da kinim çok,
Bana yakalayıp veriniz!
Eğer kızı bulamazsanız
.....
Ağız ceza göreceksiniz!
Ev başına kırk koç koyun,
Vergi verirsiniz!)

satırlarıyla verilen bu husustan başka Narkız “kırk yoldaş kız”ı ile birlikte otağın içinde oturmaktadır (s. 28); Mémbet Han kelepçeleri koparıp da kaçmaması için önlem alır ve Narkız’ı “kırk urgan” ile bağlamaya karar verir (s. 41).

Dede Korkut’ta da söz konusu formal ifade sık sık karşımıza çıkmaktadır. Mesela Dirse Han’ın oğlu Boğaç’ın (Ergin, s. 83), Boz Aygırlı Bamsı Beyrek’in (Ergin, s. 129), Kan Turalı’nın (Ergin, s.

187) kırk yiğidi; Banı Çiçek’in (Ergin, s. 122), Kazan’ın eşi Selcen Hatun’un (Ergin, s. 173) kırk ince belli kızları vardır. ayrıca Kan Turalı, Selcen Hatun ile evlenirken kırk yerde ağ otağ, kırk yerde de kızıl ala gerdek diktirir (Ergin, s. 193).

Masallarımızda, hikayelerimizde ve diğer destanlarımızda da görülen bu “kırk sayısı”, Türklerin geçmişteki inançlarıyla ilgili olmalıdır. Zira eski bir Kırgız efsanesi olan ve Kırgızların türeyişini anlatan “Sağın Han adlı bir Kazak hükümdarının ellerini suya soktukları anda üzerlerine nur (kut) indiği için gebe kalan ve bir dağa sürülüp çoğalarak Kırgız kavmini meydana getiren Kırk Kız” (Gökalp, s. 99) şeklindeki hikayesi ile; yine Güney Sibirya’da söylenen destanlarda “dünyanın, altındaki kırk boyuzlu bir öküzün üstünde durduğu” inancının (Ögel, s. 440) yaşadığı bilinmektedir.

* “Dünür gitme” de, bu kültür benzerliklerinden birini teşkil etmektedir. Özellikle ailenin kurulmasında üstlendiği görev sebebiyle dünürlük için gelenlere izzet-ikramda kusur etmemek dünden bugüne gelen kültür bağlantılarımızdan biridir.

Kazaklarda “İuda boluv” (Köse I, ss. 146-147) ya da “İudalasuv” (Köse II, s. 18) adı verilen bu durum bazen çocukları henüz doğmadan, bazen beşikte iken, bazen de avlanacak çağa geldiklerinde söz konusu olur (Köse I, ss. 31-32) Anadolu’da “dünür gitme” ya da “dünür olma” şeklinde bilinen bu adeti Narkız Destanı’nda da görmekteyiz. Nitekim Mémbet Han, kardeşi Keloğlan için Seyit’e görücü gelerek “kızı Aysa (Narkız)ı eş olarak istediğini, kalın da vermeyeceğini” belirtir. Destanda:

Birge tuuğan hanmenen
Taz ağası bar eken,
“Kızıñdı ber dep sol ğana,
Seyitke cavşı kelipti”

.....
 “Han ağası Tazşağa
 Narkızdı bermek bolıptı (ss. 53-60)

(Han ile birlikte doğan
 Kel ağabeyi vardı.
 “O da kızını ver diye,
 Seyit’e görücü gelmişti”.

.....
 Hanın ağabeyi Keloğlan’a
 Narkız’ı verecek olmuştı)

şeklinde verilen bu durumla Dede Korkut’ta da karşılaşmaktayız. Nitekim Kan Turalı kendisini evlendirmek isteyen babasına: “Baba, men yirümden turmadın ol turmuş ola, men kara koç atuma binmedin ol binmiş ola, men kanlu kafir iline varmadın ol varmış maña baş getürmüş ola” deyince Kañlı Koca oğluna “oğul mala becid ol, men saña kız arayı gideyim” diye cevap verir ve yanına ak sakallı pir kocaları da alıp İç Oğuz’u, Taş Oğuz’u dolaşmaya çıkar (Ergin, ss. 184-185); yine Kam Püre, oğlunun beşik kertme nişanlısı ve gönül verdiği sevgilisi Banu Çiçek’i istemek üzere Bayındır Han’ı tavlasından iki yörük at alarak kızın ağabeyi Delü Karçar’ın otağına gider (Ergin, ss. 124-125).

* Her iki destan arasındaki son benzerlik ise kahramanların ozanlıkları üzerinedir. Mesela Narkız saz çalıp şarkı söylemekte, şiir yazmakta usta bir kızdır; herhangi bir şölende şarkı söyleyince sanki yüzüne nur vurur. Destanda:

Öleñ aytıp, eñ sozğan
 Dombıra tartsa topta ozgan (ss. 10-11)

.....
 Cıyındı cerde cırlasa,
 Ėdemi körkem eninen (ss. 39-40)

.....
 Küşine sengen balvan kıız
 Aqboz atka minedi.
 Er qasına şaşaqtı
 Dombırasın iledi (ss. 87-90)

(Şarkı söyleyip şiir yazan
 “Dombıra”yı alsa konuşuran

.....
 Herkesin ortasında söylese
 Güzel, duygulu şarkısını

.....
 Kuvvetine güvenen pehlivan kıız
 Kır atına bindi,
 Eyerin yanına
 “Dombıra”sını astı)

satırlarıyla verilen bu durum, gönül verdiği Niyaz için de geçerlidir. Nitekim Narkız’ın ağzından yigit Niyaz:

Ėri eñşi akınsın
 Mende özindey önerli (ss. 1466-1467)
 (Hem şairsin, ozansın
 Ben de senin gibi hünerli)

olarak tarif edilmektedir.

Söz konusu bu husus bakımından Dede Korkut da paralel bir görünüm arz etmektedir. Nitekim Bamsı Beyrek onaltı yıl esir kaldığı Parasarun Bayburt Hırsarı’ndan “eşi Banu Çiçek’in Yalancıoğlu Yaltaçuk ile evleneceğini” duyunca ayrılp Oğuz’a geldiğinde yolda sazı omzunda bir ozan görür. Ondan “Banu Çiçek ile Yalancıoğlu Yaltaçuk’un düğününe gittiğini” cevabını alınca Boz Aygır’ını verir ve sazıyla birlikte önce evine, daha sonra da düğüne gider; çalar söyler. Hatta adet olduğu üzere nişan aldığı “güveyin yüzüğü”nü parçalayan Beyrek’e Kazan Han: “Mere delü ozan, menden ne diler-sin, çetirlü otak mı diler-sin, kul karavaş mı diler-sin?” (Ergin, ss. 137-145). Ayrıca “Kazan Big Oğlu Uruz Bigün Tutsak Olduğı Boyı”nın sonunda görüldüğü üzere Dede Korkut da bir ozandır ve:

İmdi kanı didüğü big erenler
 Dünya menüm diyenler.

Ecel aldı, yir gizledi
 Fani dünya kime kaldı
 Gelimli gidimli dünya

Ahr son uçı ölümlü dünya (Ergin, s. 176)

şeklindeki Oğuzname'yi düzüp koşan, odur.

Verilen bu örneklerden de anlaşılacağı üzere kaynağını eski şaman inisiyasyonuna geri götürebileceğimiz ve tekke edebiyatıyla onun kaynaklık ettiği aşık edebiyatının ortaya çıkmasına sebep olan "aşık-şair"lerimizde yaşamaya devam eden (Günay, ss. 9-22) bu ozanlık geleneği her iki destanda da ortak bir husustur.

Sonuç olarak diyebiliriz ki Narkız Destanı ile Dede Korkut sadece belli başlılarını aktarmaya çalıştığımız bir kısmı üslup, ekseriyeti de motif ve unsurlar bakımında ortak özellikler göstermektedir. Oğuz Boyları'nın hayatlarından kesitler veren ve XV. yüzyılda yazıya geçirildiği kabul edilen Dede Korkut (Boratav, ss. 134) ile Kazak tarihinin XV. yüzyıl sonu ile XVI. yüzyıl başlarındaki siyasi hayatlarından izler taşıyan Narkız Destanı arasındaki bu paralellikleri de Türklerin daha eski dönemlerdeki ortak hayatlarına bağlamayı düşünüyoruz.

Belirtmek gerekir ki, pekçok yazımızda yaptığımız üzere niyetimiz destanlarımızın Dede Korkut ile olan bağlantılarını ortaya çıkarmak değil, bir Türk Destanları tipolojisinin yapılması gerektiğinin bilincinde olmamızdır.

KAYNAKÇA

BORATAV, P. Naili I; Halk Hikayeleri ve Halk Hikayeciliği 1988. İstanbul: Adam Yayınlarında 1. Basım.

BORATAV, P. Naili II; Folklor ve Edebiyat 2 1982. İstanbul: Adam Yayınları.

ÇINAR, Ali Abbas; Türklerde At ve Atçılık 1993. Ankara: Kültür Bakanlığı, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 192. Gelenek, Görenek ve İnançlar Dizisi: 19.

DORSON, R. M. Günümüz Folklor Kuramları (Çev: Okt. Nermin Ulutaş) 1984. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 33.

ERGİN, Muharrem; Dede Korkut Kitabı I (Giriş-Metin-Faksimile) 1994. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. Türk Dil Kurumu Yayınları: Sayı: 169.

GÖKALP, Ziya; Türk Medeniyeti Tarihi (İslamiyet'ten Evvel Türk Dini) I. Kitap. 1974. İstanbul: Türk Kültür Yayını: 5 (Hazırlayan: Fikret Şahoğlu).

GÜNAY, Umay; Aşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi 1986. Ankara: Atatürk, Kültür, Dil ve Tarih yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını Sayı: 16.

KAPLAN, Mehmet; Türk edebiyatı Üzerinde Araştırmalar 3 (Tıp Tahlilleri) 1985. İstanbul: Derghah Yayınları: 21/3 Türk Edebiyatı İnceleme: 3/3.

Kızıcbek (Öskön Cubak Varyantı Boyunca) 1992. Bişkek Uçkun Mamleketik Konçerni.

KÖSE, Nerin I; Kazakları Gelenek Görenekleri ile İnanç ve Pratikleri, 2001, Ankara: Milli Folklor Yayınları: 14, Folklor Dizisi: 4.

KÖSE, Nerin II; Kazak Düğünü 2000. Ankara: Milli Folklor Yayınları: 13 Folklor Dizisi: 3.

KÖSE, Nerin III, Kırgızlardan Bir Destan: Cañıl Mirza, Milli Folklor C: 7, S. 49, ss. 67-70, Ankara 2001.

Kurmanbek. (Kalkı Akiyev Varyantı) 1957. Frunze: Kırgız SSR İlimder Akademiyası Til cana Adabiyat İnstitutu Basması.

ÖGEL, Bahaeddin; Türk Mitolojisi I 1993. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Tarih Kurumu Yayınları VII, Dizi_ Sa.102

RADLOFF, W. Manas (Türkiye Türkçesine Aktaran: Emine Gürsoy Naskali) 1995. Ankara: Türksoy Yayınları No: 1.

SARAY, Mehmet; Yeni Türk Cumhuriyetleri Tarihi 1996. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. Türk Tarih Kurumu Yayınları XXIV. Dizi_Sa.21